

Informace o průběhu a vyhodnocení prověrek BOZP v roce 2025

Oddělení BOZP Odborového sdružení železničářů-ústředí předkládá nejvyššímu orgánu – Ústředí OSŽ – písemný materiál „**Informace o průběhu a vyhodnocení prověrek BOZP v roce 2025**“.

Obsahem informace jsou údaje o provedených kontrolách nad organizací a průběhem prověrek bezpečnosti a ochrany zdraví při práci prostřednictvím svazových inspektorů bezpečnosti práce ve smyslu ustanovení § 322 odst. 1 zákona č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů, u zaměstnavatelů, a dále poznatky vycházející ze Zpráv o prověrkách BOZP od jednotlivých zaměstnavatelů, které byly odborovým organizacím předloženy.

Prověrky BOZP jsou v České republice prováděny ve smyslu ustanovení § 108 odst. 5 zákona č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů a jejich provádění rovněž vychází z Úmluvy Mezinárodní organizace práce č. 155 (Úmluva o bezpečnosti a zdraví pracovníků a o pracovním prostředí), která byla ratifikována, a která vešla v platnost dne 2. prosince 1989. Zákoník práce obsahuje ustanovení: „**Zaměstnavatel je povinen organizovat nejméně jednou v roce prověrky bezpečnosti a ochrany zdraví při práci na všech pracovištích a zařízeních zaměstnavatele v dohodě s odborovou organizací a se souhlasem zástupce zaměstnanců pro oblast bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a zjištěné nedostatky odstraňovat**“. Všem zaměstnavatelům je tím uloženo, aby minimálně jednou v roce prověřili stav bezpečných pracovních podmínek na všech svých pracovištích a zařízeních, a to v dohodě s odborovou organizací. Z hlediska BOZP patří prověrka k základním komplexním prostředkům kontroly stavu úrovně bezpečnosti práce a ochrany zdraví na pracovištích zaměstnavatele, neboť umožňuje celkové vyhodnocení všech pracovišť, zařízení a rizikových faktorů pracovních podmínek i zhodnocení způsobu práce zaměstnanců. Prověření zajištění BOZP se vztahuje i na dodržování právních a ostatních předpisů zaměstnavatele. Na základě výsledků prověrek BOZP, zjištěných závad a nedostatků přijímá zaměstnavatel potřebná opatření k jejich odstranění, případně provádí nápravná opatření k jejich snížení.

Zaměstnavatelé mají tuto povinnost zpravidla zakotvenou i v podnikových kolektivních smlouvách. Největší zaměstnavatelé s působností OSŽ, kterými jsou Správa železnic, státní organizace, ČD, a.s. a ČD Cargo, a.s. mají stanoveny i termíny pro konání prověrek. U většiny ostatních (nedrážních) zaměstnavatelů v působnosti Odborového sdružení železničářů prověrky BOZP probíhají zpravidla během celého kalendářního roku. Bližší organizační a metodické

pokyny pro organizaci a provedení prověrek bývají zpravidla stanoveny vnitřními předpisy dotčených zaměstnavatelů.

Obsahová náplň prověrek BOZP bývá zaměstnavateli specifikována ve vnitřních předpisech zaměstnavatele. Cílem provádění prověrek bezpečnosti a ochrany zdraví při práci bývá provedení komplexní kontroly všech pracovišť a zařízení zaměstnavatele. Prověrky BOZP by měly být zejména zaměřeny na kontrolu dodržování právních a ostatních předpisů k zajištění BOZP. Jejich definici stanovuje v § 349 odst. 1 zákoník práce: ***„Právní a ostatní předpisy k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci jsou předpisy na ochranu života a zdraví, předpisy hygienické a protiepidemické, technické předpisy, technické dokumenty a technické normy, stavební předpisy, dopravní předpisy, předpisy o požární ochraně a předpisy o zacházení s hořlavinami, výbušninami, zbraněmi, radioaktivními látkami, chemickými látkami a chemickými přípravky a jinými látkami škodlivými zdraví, pokud upravují otázky týkající se ochrany života a zdraví.“***

Jak již bylo uvedeno, vlastní způsob provádění prověrek BOZP ani složení prověřkových komisí není stanoven žádným právním předpisem, a je vždy věcí zaměstnavatele, jaké bude složení prověřkových komisí. Pro nás, odborové organizace je však důležité ustanovení, že prověrky BOZP by měly být organizovány v dohodě s odborovými organizacemi. Pokud se jedná o složení prověřkových komisí, tyto byly zpravidla složeny z odborně způsobilé osoby v prevenci rizik, pověřeného zástupce zaměstnavatele, zástupce místně příslušné odborové organizace a případně ze zástupce poskytovatele pracovnělékařských služeb. Zde je nutno podotknout, že žádný právní předpis neukládá zástupcům pracovnělékařských služeb, aby se účastnili prověrek BOZP. Přesto se někteří tito zástupci zúčastnili a vykonali v rámci prověrek BOZP tzv. dohlídky. Podle současné legislativy se tyto tzv. dohlídky vykonávají pouze na rizikových pracovištích, a to v rozsahu 1 x za 3 roky. O průběhu prověrek BOZP byly zaměstnavatelem pořizovány denní záznamy, které obsahovaly seznam účastníků prověrky a zjištěné závady a nedostatky při prověrkách.

Svazoví inspektoři bezpečnosti práce oddělení BOZP OSŽ-Ú v roce 2025 provedli celkem **169** kontrol nad organizací a průběhem prověrek BOZP podle § 322 odst. 1 zákoníku práce.

S ohledem na skutečnost, že oddělení BOZP OSŽ v roce 2025 dosud neobdrželo žádnou stížnost či podnět na nesprávné provedení nebo neprovedení prověrky BOZP u ostatních

zaměstnavatelů (nedrážníků) s působností Odborového sdružení železničářů lze konstatovat, že byla splněna zákonná povinnost a prověrky BOZP byly u zaměstnavatelů provedeny v souladu s ustanovením § 108 odst. 5 zákona č. 262/2006, zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů.

Prověrky bezpečnosti a ochrany zdraví při práci byly zpravidla zaměřeny především na:

1. **Systém zajištění a řízení bezpečnosti a ochrany zdraví při práci:**

- organizace práce
- odstranění neshod z předešlé prověrky
- kontroly vnitřních předpisů
- poskytování první pomoci – rozmístění a vybavení lékárniček
- organizace provádění kontrol pověřenými pracovníky
- šetření vzniku a příčin pracovních úrazů
- uplatňování postihů při nedodržování bezpečnostních předpisů
- spolupráce s příslušnými odborovými orgány při zajištění BOZP

2. **Výchova zaměstnanců k bezpečné a zdravé neohrožující práci:**

- provádění vstupních a periodických školení v oblasti BOZP
- poučování zaměstnanců o BOZP, seznamování s předpisy k zajištění BOZP
- dodržování zákazu požívání alkoholických nápojů a jiných návykových látek
- provádění periodických prohlídek
- seznámení zaměstnanců se zařazením do kategorie práce
- dodržování hygienických limitů pro práci s břemeny
- dohled na používání OOPP
- seznamování zaměstnanců s příčinami smrtelných a ostatních pracovních úrazů

3. **Pracovní úrazy a nemoci z povolání:**

- vedení, uložení a přístupnost Knihy úrazů
- objasňování vzniku a příčin pracovních úrazů
- přijímání vhodných opatření proti opakování úrazů a informování zaměstnanců
- vybavení pracovišť předepsanými ochrannými zařízeními

4. **Hodnocení rizik:**

- provádění soustavného vyhledávání rizik a jejich hodnocení
- uplatňování opatření k odstranění rizik či snížení
- vyhotovení seznamů pro poskytnutí OOPP
- vyhotovení seznamů pro mycí, čisticí a dezinfekční prostředky
- provedení revize hodnocení rizik
- plnění opatření uložených pravomocnými rozhodnutími orgánů veřejného zdraví
- kontrola dodržování předpisů a nařízení

5. **Fyzické prohlídky pracovišť a provozovaných technických zařízení:**

- stav pracovišť, budov a komunikací
- skladování
- vybavenost pracovišť v oblasti hygieny
- stav dopravních, manipulačních a skladovacích prostor
- provádění prohlídek hnacích vozidel a služebních vozů
- stav strojů, zařízení, nářadí a nástrojů, dopravních a mechanizačních prostředků
- ukládání nebezpečných látek
- vybavenost zaměstnanců OOPP, mycími, čisticími a dezinfekčními prostředky
- poskytování ochranných nápojů zaměstnancům

Hodnocení a poznatky z výkonu kontrolní činnosti svazových inspektorů bezpečnosti práce v jednotlivých oblastech nad prověrkami BOZP:

Zaměstnavatel	Počet provedených kontrol prověrek BOZP
Správa železnice, státní organizace	109
České dráhy, a. s.	31
ČD Cargo, a. s.	19
OSTATNÍ	10
CELKEM	169
Zástupci v prověřkových komisích a zástupců PLS	Počet zástupců u kontrolovaných prověrek
ZO OSŽ	82/169
Poskytovatel PLS	15/169

I. Oblast Plzeňský a Jihočeský kraj

Počet kontrol nad organizací a průběhem prověrek BOZP	24
Zástupci v prověřkových komisích a účast zástupců PLS	Počet zástupců
ZO OSŽ	17
Poskytovatel PLS	0

Poznátky, doporučení a připomínky k prověrkám:

Závady ani nedostatky v organizování prověrek ze strany zaměstnavatele nebyly zjištěny. Prověrek se již nezúčastnili zástupci PLS. Po změně legislativy se tzv. dohlídky provádějí pouze u rizikových prací a v termínu 1 x za 3 roky. Vzhledem k velkému počtu pracovišť a zařízení zaměstnavatele doporučuji provádět prověrky BOZP vždy v průběhu celého kalendářního roku a nevázat se termínově pouze na I. pololetí kalendářního roku.

II. Oblast Praha, Středočeský, Pardubický a Královéhradecký kraj

Počet kontrol nad organizací a průběhem prověrek BOZP	29
Zástupci v prověřkových komisích a účast zástupců PLS	Počet zástupců
ZO OSŽ	12
Poskytovatel PLS	5

Poznátky, doporučení a připomínky k prověrkám:

Postupné zlepšení stavu pracovišť. Zvýšená účast správců budov, ze strany odborů zaznamenána nižší účast na prověrkách.

III. Oblast Liberecký, Ústecký a Karlovarský kraj

Počet kontrol nad organizací a průběhem prověrek BOZP	36
Zástupci v prověřkových komisích a účast zástupců PLS	Počet zástupců
ZO OSŽ	19
Poskytovatel PLS	5

Poznátky, doporučení a připomínky k prověrkám:

U Správy železnic, státní organizace, došlo k prodloužení termínu prověrek (PKS), což mělo pozitivní dopad na jejich průběh. ZO OSŽ se zapojily do prověrek v největším počtu ze všech konkurenčních odborových organizací. Nejvíce na Karlovarsku a v oblastech Lovosic a Ústí nad Labem. Stav pracovišť se výrazně zlepšil zejména u společnosti Správa železnic, státní

organizace. Zhoršující se tendenci vykazuje společnost ČD, Cargo, a. s., která se potýká s výpadkem tržeb a na stavu pracovišť se tato skutečnost odráží.

IV. Oblast Jihomoravský kraj a Kraj Vysočina

Počet kontrol nad organizací a průběhem prověrek BOZP	42
Zástupci v prověřkových komisích a účast zástupců PLS	Počet zástupců
ZO OSŽ	15
Poskytovatel PLS	1

Poznátky, doporučení a připomínky k prověrkám:

Harmonogramy prověrek byly SIBP zaslány od zaměstnavatelů s dostatečným předstihem, případné změny srazu prověřkové komise byly sděleny včas. Zjištěné závady a nedostatky byly zástupci zaměstnavatele řádně zaznamenány do denních záznamů. Souběh termínů neumožňuje SIBP účastnit se prověrek napříč zaměstnavateli ve větší míře.

V. Oblast Moravskoslezský, Olomoucký a Zlínský kraj

Počet kontrol nad organizací a průběhem prověrek BOZP	37
Zástupci v prověřkových komisích a účast zástupců PLS	Počet zástupců
ZO OSŽ	19
Poskytovatel PLS	4

Poznátky, doporučení a připomínky k prověrkám:

Prověrky proběhly podle stanovených harmonogramů, případné změny byly projednány s odborovou organizací. Provedeny byly na všech pracovištích uvedených v denním plánu. U většiny prověrek byla prováděna i podrobná kontrola dokumentace, revizí a kontrol u elektrických náradí a spotřebičů.

Celkové vyhodnocení prověrek:

Co se na některých pracovištích jeví jako přetrvávající nedostatek v oblasti BOZP je to, že se v některých případech zaměstnavatelé zaměřují na kontroly pracovišť spíše pouze v období provádění pravidelných prověrek BOZP. Z výsledků kontrolní činnosti je zřejmé, že zjištěné závady a nedostatky nejsou odstraňovány průběžně, jejich náprava bývá nezřídka odkládána až do doby konání prověrek. Takový postup však je v rozporu s požadavkem na soustavné zajišťování bezpečných a zdraví neohrožujících pracovních podmínek.

V ustanovení § 101 odst. 1 zákoníku práce je uvedeno, že: **„Zaměstnavatel je povinen zajistit bezpečnost a ochranu zdraví zaměstnanců při práci s ohledem na rizika možného ohrožení jejich života a zdraví, která se týkají výkonu práce.“** Dále je stanoveno v ustanovení § 101 odst. 2 zákoníku práce že: **„Péče o bezpečnost a ochranu zdraví při práci uložená zaměstnavateli podle odstavce 1 nebo zvláštními právními předpisy je nedílnou a rovnocennou součástí pracovních povinností vedoucích zaměstnanců na všech stupních řízení v rozsahu pracovních míst, která zastávají.“** Pro úplnost je třeba zmínit i obsah § 102 odst. 3 zákoníku práce, ve kterém je zaměstnavateli zcela jasně dána povinnost soustavně vyhledávat nebezpečné činitele a procesy pracovního prostředí a pracovních podmínek, kontrolovat úroveň bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, a tuto činnost vykonávat pravidelně.

Provedení oprav, odstraňování závad a nedostatků není správné nechávat až na plánované rekonstrukce pracovišť. Termíny nejsou vždy pevně stanoveny, případně bývají odsouvány.

Povinnost dbát o BOZP na pracovišti mají také zaměstnanci, a to ustanovením § 106 odst. 4 písm. f) zákoníku práce, kde je uvedeno, že zaměstnanec má povinnost: **„oznamovat svému nadřízenému vedoucímu zaměstnanci nedostatky a závady na pracovišti, které ohrožují nebo by bezprostředně a závažným způsobem mohly ohrozit bezpečnost nebo zdraví zaměstnanců při práci, zejména hrozící vznik mimořádné události nebo nedostatky organizačních opatření, závady nebo poruchy technických zařízení a ochranných systémů určených k jejich zamezení“**, dále je také uvedena v § 106 odst. 4 písm. g) zákoníku práce, povinnost zaměstnance podílet se na odstraňování nedostatků. Řádně a včasné nahlášené i drobné závady mohou být průběžně odstraněny, mnohdy i vynaložením menšího objemu finančních prostředků.

Na stavu některých pracovišť se negativně projevuje skutečnost, že zaměstnavatel je si vědom jejich plánovaného zrušení v nejbližším období. V těchto případech jsou prováděny pouze nezbytně nutné opravy, přičemž do zlepšení nad rámec legislativních požadavků nejsou směřovány další investice. Tento přístup působí na zaměstnance demotivujícím způsobem a postupně vede ke snižování jejich zájmu o udržování pořádku, čistoty a péče o pracovní prostředí.

Z kontrolní činnosti zaměřené na organizaci a průběh prověrek bezpečnosti a ochrany zdraví při práci vyplývá, že zjištěné závady a nedostatky byly ze strany zástupců zaměstnavatele vždy řádně zaznamenány do denních záznamů nebo zápisů z prověrek.

Doporučuje se, aby místně příslušné odborové organizace častěji využívaly svého práva nominovat své členy do prověřkových komisí. Tito zástupci zpravidla dobře znají místní podmínky a mohou tak přispět ke zvýšení objektivity a kvality prováděných prověrek.

Z poznatků získaných v rámci kontrolní činnosti nad organizací a průběhem prověrek BOZP vyhodnoceno několik vhodných návrhů a doporučení:

- Podporovat místně příslušné odborové organizace k účasti na prověrkách BOZP.
- Zachovávat standard pracovního prostředí i u pracovišť určených ke zrušení.
- Provádět pravidelný servis, opravy a údržbu, zejména v oblastech, které mohou mít vliv na bezpečnost a zdraví zaměstnanců (osvětlení, podlahy, vytápění, hygienická zařízení apod.)
- Motivovat zaměstnance k větší péči o pracoviště a pracovní prostředí.
- Zkvalitnit informovanost zaměstnanců o důvodech a časovém horizontu plánovaných změn zlepšením komunikace vedoucích pracovníků s odborovou organizací a zaměstnanci.
- Apelovat na odborové organizace, aby se účastnily vzdělávacích aktivit pořádaných OSŽ.
- Spolupracovat se zaměstnavatelem při přípravě, organizaci a provádění prověrek BOZP.
- Využívat odborová práva v rámci provádění kontrolní činnosti na úseku BOZP ve smyslu ustanovení § 322 odst. 1 zákona č. 262/2006 Sb., zákoník práce.
- Provádět průběžnou kontrolu přijatých opatření k odstranění závad a nedostatků.
- V rámci sociálního dialogu se zaměstnavatelem usilovat o to, aby bylo provádění prověrek BOZP rozprostřeno do celého kalendářního roku (zkvalitnění plánování termínů, vhodnější obsazování prověřkových komisí, zlepšení kontrolní činnosti atd.)

Závěrem lze konstatovat, že odborové organizace, které se do prověrek aktivně zapojují, tím svým členům prokazují, že se problematikou BOZP odpovědně zabývají, a že jim záleží na kvalitě a bezpečnosti jejich pracovišť a pracovního prostředí. V průběhu roku 2025 bylo zaznamenáno zapojení odborových organizací u kontrolovaných prověrek BOZP v 82 případech z celkového počtu 169 kontrolovaných případů, což představuje přibližně 48 %.

Tento trend je pozitivní, avšak nadále je žádoucí usilovat o ještě širší zapojení zástupců místně příslušných odborových organizací do kontrolní činnosti.

Oddělení BOZP OSŽ k problematice prověrek BOZP poskytuje základním odborovým organizacím metodickou pomoc a poradenství, zaměřuje se na tuto oblast i při vzdělávacích aktivitách OSŽ. Zároveň zajišťuje potřebné informační a propagační materiály v podobě metodické příručky, článků a metodických pokynů.